

AJUNTAMENT DE VALÈNCIA

GABINET DE NORMALITZACIÓ LINGÜÍSTICA

RUTA CARMELINA SÁNCHEZ-CUTILLAS

Bastida sobre els poemes del seu llibre *Conjugació en primera persona*, la codolada dedicada a Ricard Sanmartí i el llibre de Luis del Romero Sánchez-Cutillas *La meva cambra més estimada*.

1. Carrer del Governador Vell, 20

«No ha estat res»

Tota la sereníssima amargor
dels avis m'aguaita des de lluny.
Jo també els mire als seus quadres a l'oli
i pense en les àvies: desvagades,
paridores, resadores. Pense
que no sé pas llurs noms, que no ha restat
un sol retall del vestit que aleshores
portaven, o un full groguenc dels llibres
que semblen llegir amb peresa.
No ha restat res, i fins la sang blavenca
que em deixaren s'ha fet vermella.

AJUNTAMENT DE VALÈNCIA

GABINET DE NORMALITZACIÓ LINGÜÍSTICA

RUTA CARMELINA SÁNCHEZ-CUTILLAS

2. Plaça del Comte de Carlet – Palau del Comte de Carlet

«Eren anys aspres»

Menjàvem pa de fam pastat
amb farina d'ordi ben negra.
I féiem guàrdia sens saber-ho
vora el pòrtic de la mort, talment
com vells àngels del romànic.
Eren anys aspres
aquells anys de la infantesa,
quan tot el cansament dels grans
i la seua por
sembraven de clandestinitat
jocs i paraules. Ara, però,
el temps ha occit el temps i altres
pluges infinitament tristes
silencien primitius renous.
I quan els fills em presenten llurs
problemes, que jo trobe petits
i molt lleus –quasi
com una flor d'hivern-, tornen
a mi antics records: el pa,
la mort, els jocs, la fam. Tornen
per un moment des de la cendra
tots els xiquets del trenta-sis.

AJUNTAMENT DE VALÈNCIA

GABINET DE NORMALITZACIÓ LINGÜÍSTICA

RUTA CARMELINA SÁNCHEZ-CUTILLAS

3. Carrer dels Cavallers, 35

«La nostra rebel·lió»

Torcar la pols sembla monòton,
i el drap –amunt i avall– és groc
com tot el cansament que ens vessa.

Torcar la pols –diuen algunes–
és esborrar el pas del temps
que cau sobre totes les coses
i s'esmicola a poc a poc.

Torcar la pols cada matí
és el cilici que portem
sobre la carn, i ens dol vivíssim
i molt aspre. I jo per consolar-me,
només per consolar-me, pense
que també podria ésser el ferm
motiu de la nostra rebel·lió.

AJUNTAMENT DE VALÈNCIA

GABINET DE NORMALITZACIÓ LINGÜÍSTICA

RUTA CARMELINA SÁNCHEZ-CUTILLAS

4. Carrer dels Cavallers, 35 – Tertúlia Café Lisboa

«Per tanta cosa morta!»

Tinc por d'escriure, però...
no puc deixar d'escriure
per tanta cosa morta:
pel mite de la dona;
pel treball de la dona;
pel dolor de la dona;
per tanta cosa morta...

Hem pastat la farina,
presenciant en silenci
com queien alguns homes.
O tallàvem la rosa
que més tard posaríem
com emblema del tàlem.
I fèrtils, com la terra,
hem repetit la saba
sense un crit de protesta,
però no és prou, encara,
per tanta cosa morta.
Per la nova consigna
que soterra en la boira
aquells petits reductes,
¡per tanta cosa morta,
no puc deixar d'escriure!

AJUNTAMENT DE VALÈNCIA

GABINET DE NORMALITZACIÓ LINGÜÍSTICA

RUTA CARMELINA SÁNCHEZ-CUTILLAS

5. Carrer de la Tapineria , 2

«Poble meu!»

Polsim de temps de records
ara soterra el meu goig.
Per la mort arribe a tu,
poble meu. Pel senderó
dels vençuts sense glòria
jo voldria salvar-te
del silenci i de l'afront.

Però tu et vens, et dones
als de la llengua imperial
i les cuirasses de llauna.
I festeges cascun dia
al cantó d'una història
que ja no serà teua
ni perfecta, poble meu.

AJUNTAMENT DE VALÈNCIA

GABINET DE NORMALITZACIÓ LINGÜÍSTICA

RUTA CARMELINA SÁNCHEZ-CUTILLAS

Codolada que Carmelina Sánchez-Cutillas li va dedicar «A Ricard Sanmartí en els seus primers huitanta anys»

Lletra ara scrich a vós amich

Quan els tramvies
sens llums ne vies
ciutat creuaven:
liures anaven;
e lo Mercat
al mig parat
prop Sent Johan
l'esgleya gran;
e quan les fembres
sens mostrar membres,
cama tapada
falda plegada
fins als turmells,
llargs els cabells,
de missa al tall
sens veure un ball;
quan els xicons
pels carrerons
només parlaven
e conreaven
la valenciana
e cortesana
llengua tan nostra
que avui s'agosta;
quan la baixada
—sempre lloada—
de Sent Francés,
carrer de pes
e senyoriu
semblava un riu
plena de gent
que fort plaent
la passejava
e trepitjava,
sots calendari
pus antiquari,

vuitanta-vuit
any svanit
al món aplega
—e creix la gleva—
tendre nounat.
Fou batejat
Ricard lo nom
e de cognom
com sent Martí.
Bon lo padrí,
padrina bella
de faltriquera
tragué gallets
grapats complets,
e d'aguiletes
ses mans repletes.

L'infant que mama
ab certa gana
e babejant
ja va rimant
secretament
de pensament.

Llépol sens mida
xucla a sa dida
mugró e mamella
fins la gonella.

De cagonet
ja pus grandet
passa a l'estudi
que's lo preludi
de son sprit
força enardit;
enginy e llira
vessa sa vida,
d'aplechs e falles,
bones rondalles,

AJUNTAMENT DE VALÈNCIA

GABINET DE NORMALITZACIÓ LINGÜÍSTICA

ruta CARMELINA SÁNCHEZ-CUTILLAS

e Jocs Florals,
tots los casals
oiran atents
versos plaents
que scriu a manta.
La gent s'spanta
dels fortunals
e terrenals
versos afables
e pus amables.

Xiques festeja
sens por ne enveja
Un jorn es casa,
omple sa casa.
Bella nissaga
que l'afalaga.

E quan un dia
emprén la via
d'illa germana
que'l rep ufana,
los ordenats
e coronats
d'Alguer canonges
(també les monges?)
lo besen fort
vora lo port.

Cap enemich
no'l fa destrich
ne hòmens irats.

Ara vejats
com tots ajuda
e res no muda
sa gran fayçó
e disposició.
Com natural,
e no carnal,
pare ben cert
Pensat I Fet

de vell antuvi
(ans lo Diluvi?)
surt com erràtich
occell volàtich.

Al seu hostal
que's l'alt cimal
de patriotisme
e fort proïsme,
null temps l'enutja,
e baixa e puja
longa scaleta
si campaneta
piques tantost,
car res li'n fot.
Déu mitjançant
Sperit Sant,
volra donar
sens concirar
pus longa vida
sens altra mida.

Ací aplegats
van mos dictats
on jo us suplich
mon car amich
stats indulgent
si falliment
o qualche desgrat
haurets trobat,
car valencianes
muses lluçanes
no y fan hostatge
ne hostalatge
a mon cervell
gran desgave!

E fort contrit
humil, penit,
ho signa axina
na Carmelina.

AJUNTAMENT DE VALÈNCIA

GABINET DE NORMALITZACIÓ LINGÜÍSTICA

RUTA CARMELINA SÁNCHEZ-CUTILLAS

Onzé lo jorn
deembre, torn
felicitar
pus honorar.

Any del Senyor,
segle pitjor
guerra e fam tanta,

nou-cents seixanta
e vuit. Primer...
un mill sencer
col·locarem

E dix: «Amén».

AJUNTAMENT DE VALÈNCIA

GABINET DE NORMALITZACIÓ LINGÜÍSTICA

RUTA CARMELINA SÁNCHEZ-CUTILLAS

6. Edifici de la Llotja

«Jo pagaria rescat pel meu silenci»

Hi ha coses que fa bonic dir-les en primavera,
dir-les amb llenguatge senzill d'anar per casa
i el més perfecte equilibri entre la veu i el crit.
Clar que són coses meues, sense gens d'importància,
pensaments i tot això, que no pesen gaire...

De vegades, però, les cremaria totes
com un castell de fusta per sentir-me més lliure,
per saber-me lleugera i amb el cap ple de vent.

Després torne a pensar en elles, en les coses,
com si jugara a amagar amb la tristesa
o a fer la rateta pels carrers amb un espill,
i la sang se m'ablama i em creix tant que recobra
l'amplària més correcta d'una taca de tinta.

Llavors, jo pagaria rescat pel meu silenci,
i a sol post eixiríem tots dos a córrer món,
agafats de les mans com aquells que s'estimen.

AJUNTAMENT DE VALÈNCIA

GABINET DE NORMALITZACIÓ LINGÜÍSTICA

RUTA CARMELINA SÁNCHEZ-CUTILLAS

7. Carrer de l'Arquebisbe Mayoral - Ajuntament de València – Arxiu Històric Municipal

«Bilingüisme»

Dos mons. Dues parles diferents.

La patria sotmesa i l'altra.

Aquest rotgle cordial. Aquell
cercle mesquí i subornable...

A qui he traït sense voler?

AJUNTAMENT DE VALÈNCIA

GABINET DE NORMALITZACIÓ LINGÜÍSTICA

RUTA CARMELINA SÁNCHEZ-CUTILLAS

8. Carrer de Fèlix Pizcueta, 21 – Llibreria Rigal

«Endevinalla»

El món de les dones és multicolor
i molt sovint és amable
gràcies a la lletra impresa;
elles saben els idil·lis dels prínceps
de la vellíssima Europa,
o aquell divorci d'artistes
que va commoure l'alta primavera.

El meu món és blanc i té remors de neu
—perquè jo llisc levtuixenko—,
i si tanque els ulls puc sentir la cançó
del vent quan recorre els carrers de Zimà.

I no dic les altres coses
que he descobert al llibre de levtuixenko.

AJUNTAMENT DE VALÈNCIA

GABINET DE NORMALITZACIÓ LINGÜÍSTICA

RUTA CARMELINA SÁNCHEZ-CUTILLAS

9. Gran Via del Marqués del Túria, 48

«Ho deixe córrer»

M'he buidat de paraules, com qui vomita
de matinada en un carreró amb llum de gas.
Ai, també haguera plorat si les llàgrimes
fossen una cosa disponible i a mà
—com la clau de casa, el paquet de cigarretes,
un bitllet d'autobús—, i ens les poguéssim traure
de la butxaca o del cabàs d'anar a la plaça.

Ara la meua gola, definitivament,
és un camí de suro, i els llavis són freds
i han començat a clivellar-se com un cànter vell,
car ja estava molt farta del «bon dia», «passe-ho bé»,
«anem-nos-en a la platja», «dona'm un bes», «sí», «no».
Estava farta de les converses lleugeres
amb les quals podríem formar un volum en dotzau,
i encara ens restaria un bon grapat de fulls
per fer paperines i omplir-les de tramussos.

Clar, que tot açò vol dir que file massa prim
i que alguns dies m'ensorra la tristesa,
perquè, realment, res no em sembla tan ver com un somni
o com les flors marcides que guardem anys i anys.

A voltes, per trencar el tedi i la rutina,

AJUNTAMENT DE VALÈNCIA

GABINET DE NORMALITZACIÓ LINGÜÍSTICA

RUTA CARMELINA SÁNCHEZ-CUTILLAS

pintaria ninots per totes les façanes
i enviscaria arcàngels amb arrop i aiguamel,
però... a l'ensem em lligue les mans i ho deixe córrer.

AJUNTAMENT DE VALÈNCIA

GABINET DE NORMALITZACIÓ LINGÜÍSTICA

RUTA CARMELINA SÁNCHEZ-CUTILLAS

10. Carrer de la Nau, 21 - Llibreria de vell Bonaire, d'Andrés Ortega

«Per la Ribera Baixa»

Avui he sentit com l'estiu se'n va
cap a altres continents
de perfecta **geografia**,
i no he fet **res perquè** es deture
un poc més sobre la cendra del meu país,
que tan augustament ha resolt
els seus problemes climatològics
amb novenes i crèdits
a pagar a llarg termini. Els llauradors
somriuen a miques
des de l'alta garbera
que la fam del poble fa immensa,
i a mi em dol tanta llibertat
com s'escampa en la vesprada,
i l'olor calenta
i aspra de l'arròs que s'asseca
sota la benignitat **de** sol.

La barca avançava
per camins d'aigua i de fang amb palla i suor,
amb remors de marjal
encara imperceptibles. I jo, aclaparada
per la tristor dels salzes,
em feia còmplice de tot i em lligava
les mans voluntàriament per no deturar

AJUNTAMENT DE VALÈNCIA

GABINET DE NORMALITZACIÓ LINGÜÍSTICA

RUTA CARMELINA SÁNCHEZ-CUTILLAS

l'estiu, per no salvar el meu país.

AJUNTAMENT DE VALÈNCIA

GABINET DE NORMALITZACIÓ LINGÜÍSTICA

RUTA CARMELINA SÁNCHEZ-CUTILLAS

11. Carrer de Ruiz de Lihory, 13 – Tertúlia del Café Malva-rosa

«Fidelitat»

N'estàs contenta?, em pregunte
cada dia en llevar-me del llit.
Estàs contenta d'ésser dona?
I en arribar la nit, pense
en tot açò, car m'ajuda
a pensar-ho la son dels altres.
I és aleshores quan se me'n fuig
la llibertat i fins i tot
l'orgull, com dos lladrets alegres.
Malgrat això, de matinada,
retornaran a mi en silenci
fidels al sexe que em donaren,
al ganxet i a tot el vell einam
que em defineix, que ens defineix.

AJUNTAMENT DE VALÈNCIA

GABINET DE NORMALITZACIÓ LINGÜÍSTICA

RUTA CARMELINA SÁNCHEZ-CUTILLAS

12. Carrer del Cronista Carreres, 10 – Últim domicili

«Aquesta és la meua confessió»

He parit quatre fills amb dolor
i trencament de tota la meua carn;
quatre grapats d'artèries que van pel món
i estimaran un dia i tindran fills.

He donat, incansable, una paraula,
un somris als homes oblidats.
He sembrat de pins el riberal
que fa de llindar amb la sorra i la mar.

I les mans guarden encara olors
de xeixa i de verema, i estan
colrades per tots els vents de la terra,
perquè sóc una dona del poble
i aquesta és la meua confessió.